

**Говор предсједавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине
Босне и Херцеговине, др Дениса Бећировића на Конференцији поводом
обиљежавања Дана људских права
Сарајево, 9. децембар 2011. године**

Даме и господо,

Поштовани гости,

Задовољство ми је поздравити вас у највишем законодавном и уставотворном органу државе Босне и Херцеговине, на Међународни дан људских права. Захваљујем вам се што сте се одазвали нашем позиву, као и на чињеници да ћете својом ријечју и знањем актуелизирати проблематику поштивања људских права у Босни и Херцеговини. Захваљујем се и организатору на уложеном труду за успјешно организирање овог скупа.

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине је, несумњиво, једно од централних мјеста на којима треба разговарати о уставном и законодавном оквиру у области људских права, као и о поштивању наведених норми у пракси. Очекујем да овај скуп пошаље и домаћој јавности поруке о важности унапређења људских права, као једног од елементарних стубова савремене демократије и живота уопће.

Заштита и остваривање људских права и основних слобода темељ су сваког модерног друштва и државе. Нема сумње да су демократија, у најширем смислу ријечи, на једној страни, и остварење и заштита људских права и слобода, на другој, темељ правне државе, не само у њеном формалном, већ и у њеном материјалном и аксиолошком значењу. Демократија, као таква, дакле, не само као облик политичког поретка, већ и као основни принцип модерне државе уопће, подразумијева, тј. укључује ову заштиту. Демократско друштво изграђује се, између осталог, или, пак, на првом мјесту, остварењем и заштитом људских права и основних слобода. Исто тако, остварење и заштита људских права и основних слобода представљају перспективу за реализацију демократије, као врховног принципа правне државе. У том смислу, ове двије правне категорије, али и два принципа, нераздвојни су. Ако владавина права, у садржајном смислу, подразумијева заштиту и остварење основних људских права и слобода, логично је да без ње не може ни бити ријечи о демократској

држави која почива на владавини права, тј. правној држави. У Босни и Херцеговини је то, с обзиром на протекла ратна збивања и њен тежак пут да се нађе у породици европских држава, посебно значајно.

У Опћем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини, Дејтонском мировном споразуму, дато је посебно мјесто заштити људских права и основних слобода. Тако се и у самом Уставу Босне и Херцеговине, у Анексу IV. Дејтонског мировног споразума, почевши од Преамбуле, у којој се његови потписници позивају на поштивање Универзалне декларације о људским правима и других инструмената за заштиту људских права, до посебног поглавља, члана ИИ. Устава, у којем су јасно набројана најважнија људска права и основне слободе, и, што је посебно значајно, којим се даје супремација Европске конвенције о људским правима над домаћим законодавством. У том смислу се изградња стандарда људских права и основних слобода, према већ успостављеним принципима у наведеним и другим међународним документима, јавља као нужна претпоставка развоја демократије и владавине права у Босни и Херцеговини.

Данас, 10. децембра, људи и државе широм свијета обиљежавају доношење Универзалне декларације о људским правима (1948). Овог важног датума у модерној историји нације свијета окупиле су се да покушају једном заувјек закопати посљедице геноцида који је покренут током Другог свјетског рата. Доношење Универзалне декларације о људским правима једно је од првих значајних достигнућа Уједињених народа којим су осигуране основне филозофске претпоставке за многе правно обавезујуће међународне документе који су услиједили. Генерална скупштина Уједињених народаа прогласила је Универзалну декларацију о људским правима заједничким стандардом достигнућа за све људе и нације.

Организације и појединци користе Дан људских права као прилику да обиљеже потписивање овог историјског документа као и да промовирају принципе које Декларација садржи. Према мишљењу бивше високе комесарке за људска права Meri Robinson, Дан људских права представља „прилику да се покаже да принципи Универзалне декларације о људским правима нису само теоретски или апстрактни.“

Обиљежавање Дана људских права без спомињања најпознатијих бораца за људска права било би непотпуно. Зато се на данашњи дан треба подсјетити на имена попут Nelsona Mandele, Mahatme Gandhija, Martina Luthera Kinga.... Сви они су били и остали вјечна инспирација у борби за поштеније и праведније односе међу људима. Нове генерације треба учити вриједностима и идеалима за које су се борили споменути и бројни други борци за људска права, а не политикама осуђених и оптужених ратних злочинаца.

Ми живимо у земљи у којој још увијек постоји диспропорција између прокламираних људских права и стварности. Због тога је управо данас и с овог мјеста важно позвати све добронамјерне људе да дају свој допринос у изласку из мрачне долине националних и вјерских подјела. Умјесто тога, треба да кренемо свијетлим путем толеранције, праведности и равноправности за све нације и вјере у нашој држави. Вријеме је да се наши грађани и народи из мочваре националистичких подјела издигну и прикључе заједници свих европских народа. Вријеме је да се сви заједно изборимо да праведност и солидарност постану стварност за све грађане Босне и Херцеговине.

Неће бити истинског мира у Босни и Херцеговини док сви народи и грађани не буду уживали једнака људска и грађанска права. Борбу за људска права морамо водити достојанствено и дисциплинирано. Не смијемо допустити да наш стваралачки протест потоне пред неправдом. Никако не можемо бити задовољни док год је било коме у нашој земљи одузета слобода и достојанство. Никако не можемо бити задовољни док год нам дјеца иду у „двје школе под једним кровом“.

Данас посебно треба нагласити важност очувања мира у Босни и Херцеговини. Мир није све, али без мира нема ништа. Дејтонски споразум донио је мир и потврдио још једном да је подјела Босне и Херцеговине немогућа. Геноцид у Сребреници, стотине хиљада убијених и милиони протјераних из својих домова треба да буду опомена да се такво зло више никада и никоме не понови. Нажалост, злочиначка идеја и пројекат о уништењу босанскохерцеговачке државе још увијек нису мртви. Још увијек постоје политичари који говоре о сецесији појединих дијелова Босне и Херцеговине. Због тога данас треба јасно нагласити да је свака прича о сецесији било којег

педља босанскохерцеговачке територије пут у угрожавање не дејтонског устава, већ дејтонског мировног процеса.

Међутим, унаточ пријетњама и тешкоћама и данашњице и сутрашњице, ми смо одлучни да бранимо и Босну и Херцеговину и мир. Добри људи у нашој држави имају сан. То је сан који је дубоко укоријењен у европском сну. Имамо сан да ће се једнога дана босанскохерцеговачки грађани и народи издићи изнад етнонационалистичког безумља и да ће живјети по правом креду „да су сви људи створени једнакима“. Имамо сан да ће сва дјеца у овој земљи једнога дана живјети у друштву у којем се нико према њима неће понашати овако или онако због њихове нације или вјере, него да ће бити третирани онако како то они својим карактером и радом заслужују. То је сан за који се вриједи борити. Позитивни снови су много бољи него мирење с несретном реалношћу. Само с позитивним мислима и хуманистичким циљевима бит ћемо способни да дисхармонију политичких ставова претворимо у складност наших различитости. (крај)